

ТАСДИҚ МЕКУНАМ

Директори Институти фалсафа,
сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.
Баҳоваддинови Академияи миллии
илмҳои Тоҷикистон,
д.и.ф. профессор
Маҳмадизода Н.Д.
«14» октябри соли 2025

ХУЛОСАИ

**шуъбаи сиёсатшиносии Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи
ба номи А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон**

Диссертатсияи Мансурӣ Ҷамшед Обидзода дар мавзуи «Ҳизбҳои сиёсӣ ҳамчун унсури калидии низоми сиёсӣ ва нақши онҳо дар рушду нумуъи давлат (таҷрибаи Тоҷикистон)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.2 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияи сиёсӣ дар шуъбаи сиёсатшиносии Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон иҷро шудааст.

Дар қараёни омода намудани диссертатсия Мансурӣ Ҷамшед Обидзода унвонҷӯи шуъбаи сиёсатшиносии Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон ба шумор мерафт.

Мансурӣ Ҷамшед Обидзода соли 2006 Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Б. Ғафуровро бо ихтисоси «Рӯзноманигор» ва соли 2022 Донишгоҳи аграрии Тоҷикистон ба номи Шириншох Шохтемурро бо ихтисоси «Заминсозӣ» хатм намудааст. Аз моҳи март соли 2019 то ҳол дар мансаби сардори Раёсати корҳои Кумитаи давлатии идораи замин ва геодезии Ҷумҳурии Тоҷикистон кор мекунад.

Номбурда бо фармоиши директори Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон аз 15.10.2019, №230 ба ҳайси унвонҷӯи шуъбаи сиёсатшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.2 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияи сиёсӣ қабул карда шудааст.

Таҳқиқоти диссертатсионии Мансурӣ Ҷамшед Обидзода дар мавзуи «Ҳизбҳои сиёсӣ ҳамчун унсури калидии низоми сиёсӣ ва нақши онҳо дар рушду нумуъи давлат (таҷрибаи Тоҷикистон)» дар ҷаласаи Шурои олимони Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон (суратҷаласаи №9 аз 25 октябри соли

2019) тахти роҳбарии доктори илмҳои фалсафа Ҳайдаров Рустам Ҷурабоевич тасдиқ гардидааст. Бо сабаби иваз гардидани роҳбари илмӣ, дар асоси қарори Шурои олимони Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови АМИТ (суратчаласаи №9 аз 30 сентябри соли 2025), роҳбари илмӣ диссертант доктори илмҳои сиёсӣ Қувватзода Сайдулло Зувайд таъин гардидааст.

Роҳбари илмӣ – доктори илмҳои сиёсӣ, мудири бахши маориф ва илми Раёсати маориф, фарҳанг ва иттилооти Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Қувватзода Сайдулло Зувайд мебошад.

Дар давраи унвонҷӯӣ Мансурӣ Ҷамшед Обидзода имтиҳонҳои номзадиро бо муваффақият аз ҷанҳои «Забони хориҷӣ» (забони русӣ) бо баҳои «хуб» дар таърихи 29 октябри соли 2020, «Таърих ва фалсафаи илм» бо баҳои «хуб» санаи 05 ноябри соли 2020, «Забони хориҷӣ» (забони англисӣ) бо баҳои «хуб» дар таърихи 30 ноябри соли 2021, «Сиёсатшиносӣ умумӣ» бо баҳои «хуб» дар таърихи 06 декабри соли 2024, «Ихтисос: 5.6.2 – Ниҳодҳо, равандро ва технологияи сиёсӣ» бо баҳои «аъло» таърихи 10 декабри соли 2024 супоридааст.

Раёсати Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон аз 18 декабри соли 2024, №1247 ба Мансурӣ Ҷамшед Обидзода шаҳодатнома дар бораи супоридани имтиҳонҳои номзадӣ додааст.

Диссертатсияи Мансурӣ Ҷамшед Обидзода дар ҷаласаи шӯбаи сиёсатшиносӣ Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон аз 14 октябри соли 2025, №20 муҳокима гардидааст. Ба диссертатсия аз ҷониби муқарризон баҳои мусбат дода шуда, пас аз ислоҳи камбудӣҳо ба зинаи навбатии ҳимоя тавсия карда шудааст.

Оид ба натиҷаи баррасии диссертатсия дар мавзӯи «Ҳизбҳои сиёсӣ ҳамчун унсурҳои калидии низомии сиёсӣ ва нақши онҳо дар рушди нумӯи давлат (таҷрибаи Тоҷикистон)» чунин хулоса қабул карда шуд:

Мутобиқати ихтисос ва номи мавзӯ ба шиносномаи ихтисос ва муҳтавои диссертатсия. Диссертатсияи Мансурӣ Ҷамшед Обидзода дар мавзӯи: «Ҳизбҳои сиёсӣ ҳамчун унсурҳои калидии низомии сиёсӣ ва нақши онҳо дар рушди нумӯи давлат (таҷрибаи Тоҷикистон)» аз рӯйи мазмуну мундариҷаи худ ба шиносномаи ихтисоси илмӣ 5.6.2 – Ниҳодҳо, равандро ва технологияи сиёсӣ мутобиқат дорад. Дар банди 2-юми шиносномаи ихтисоси мазкур «Системаи сиёсӣ ва сохтори он» ва дар банди 4-ум «Навъҳои ташкилотҳои сиёсӣ», масъалаҳои зерин: «Заминаҳои иҷтимоӣ ва табиати ҳизбҳои сиёсӣ», «Вазифаҳои ҳизбҳои сиёсӣ» ва «Ҳизбу ҳаракатҳо» барои таҳқиқ пешбинӣ гардидаанд. Дар таҳқиқоти диссертатсионии доктара

асосҳои назариявӣю методологии таҳқиқи ҳизбҳои сиёсӣ, нақши онҳо ҳамчун унсури системаи сиёсии ҷомеа, хусусият ва самтҳои ташаққул, инчунин асосҳои идеологии ҳизбҳои сиёсӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамаҷониба мавриди омӯзишу пажӯҳиш қарор гирифтаанд.

Алоқамандии мавзӯи диссертатсия ба самтҳои афзалиятноки рушди илм, техника ва технология дар ҷумҳурӣ. Диссертатсияи мазкур аз рӯйи мазмуну мундариҷаи худ бо мавзӯҳои пешбиниамудай Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 28.02.2025, таҳти № 114 «Дар бораи самтҳои афзалиятноки таҳқиқоти илмӣ ва илмию техникӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030» мувофиқат менамояд.

Мутобиқати теъдод ва мазмунӣ интишороти натиҷаҳои илмӣ ба муҳтавои диссертатсия ва автореферати он. Натиҷаҳои асосии таҳқиқи диссертатсионии Мансурӣ Ҷамшед Обидзода дар мақолаҳои илмӣ ва маърузаҳои муаллиф нашр гардидаанд. Интишороти унвонҷӯ вобаста ба мавзӯи таҳқиқи илмӣ ӯ ҷоп шудаанд ва аз рӯйи мазмуну мундариҷаи худ бо муҳтавои диссертатсия ва автореферати он пурра мутобиқат доранд. Муаллифи диссертатсия вобаста ба мавзӯи таҳқиқи илмӣ худ 5 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 3 маъруза дар конференсияҳои ҷумҳуриявӣ ба нашр расонидааст. Теъдоди интишороти унвонҷӯ ба талаботи банди 35-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2021, №267 (бо тағйиру иловаҳо бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26.06.2023, №295) тасдиқ шудааст, мутобиқат менамояд.

Мавҷудияти санадҳои тасдиқкунандаи татбиқи натиҷаҳои илмӣ дар истеҳсолот ё имконияти татбиқ намудани онҳо. Хулосаҳо ва тавсияҳои бадастомада метавонанд дар ҳалли масъалаҳои зерин истифода бурда шаванд: тақмили механизмҳои ҳамкорӣи ҳизбҳои сиёсӣ бо ниҳодҳои давлатӣ дар Тоҷикистон, ки ба таҳкими системаи сиёсии ҷомеа мусоидат мекунанд; баланд бардоштани самаранокии иштироки ҳизбҳои сиёсӣ дар таҳия ва татбиқи сиёсати давлатӣ тавассути таҳияи барномаҳои воқеъбинона ва ҷавобгӯ ба манфиатҳои миллӣ; рушди низоми таҳлили сиёсат ва қабули қарорҳо дар дохили ҳизбҳои сиёсӣ бо мақсади тақвияти нақши ҳизбҳо дар рушди устувори давлатдорӣ; таҳкими робитаҳо байни ҳизбҳои сиёсӣ ва ниҳодҳои давлатӣ ҷиҳати таъмини шаффофият ва баланд бардоштани сатҳи эътимоди мардум ба ҳизбҳо; таҳияи стратегияи мушаххас барои рушди демократия дар Тоҷикистон бо дар назардошти воқеъияти сиёсӣ ва иҷтимоии кишвар; тақмили фаъолияти тарбиявӣю идеологии ҳизбҳои сиёсӣ барои баланд бардоштани сатҳи маданияти сиёсии шаҳрвандон; инчунин, эҷоди

механизмҳои муассири расонидани мавқеъ ва барномаҳои ҳизбҳои сиёсӣ ба ҷомеа тавассути платформаҳои муосири муошират бо мақсади муаррифии нақши ҳизбҳо дар раванди рушди давлатдорӣ миллий.

Саҳми шахсии докталаби дараҷаи илмӣ дар таҳқиқот дар ҳолатҳои зерин ифода меёбад: а) муайян намудани объект ва предмети таҳқиқот, муайян намудани мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, таҳияи фарзияи таҳқиқот; б) таҳлил намудани доираи васеи адабиёти илмӣ, муайян намудани сатҳи омӯзиши мавзӯ, коркарди ҷанбаҳои назариявии таҳқиқот; в) таҳлили санадҳои меёрию ҳуқуқӣ, сарчашмаҳои иттилоотӣ, маводи эмприкию оморӣ; г) таҳияи мақолаҳои илмӣ ва ҷопи онҳо дар маҷаллаҳои илмӣ тақризшаванда. Ҷамъбасти таҳқиқот, таҳияи хулосаҳо, таҳияи тавсияҳои амалӣ, таҳияи диссертатсия бо риояи талаботи Комиссияи олии аттестатсионӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Диссертатсияи Мансурӣ Ҷамшед Обидзода дар мавзӯи «Ҳизбҳои сиёсӣ ҳамчун унсури калидии низоми сиёсӣ ва нақши онҳо дар рушди нумуъи давлат (таҷрибаи Тоҷикистон)» ба ихтисоси интихобшуда пурра мувофиқат мекунад.

Мавзӯи диссертатсия ба бандҳои зерини шиносномаи ихтисосҳои илмӣ Комиссияи олии аттестатсионӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯйи ихтисоси 5.6.2 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияи сиёсӣ мутобиқат менамояд: дар банди 2-уми шиносномаи ихтисоси мазкур «Системаи сиёсӣ ва сохтори он» ва дар банди 4-ум «Навъҳои ташкилотҳои сиёсӣ», масъалаҳои зерин: «Заминаҳои иҷтимоӣ ва табиати ҳизбҳои сиёсӣ», «Вазифаҳои ҳизбҳои сиёсӣ» ва «Ҳизбу ҳаракатҳо» барои таҳқиқ пешбинӣ гардидаанд.

Диссертатсияи Мансурӣ Ҷамшед Обидзода аз номгӯйи ихтисораҳо, муқаддима, тавсифи умумии таҳқиқот, се боб, ҳафт зербоб, хулоса, тавсияҳо барои истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқот, рӯйхати адабиёти истифодашуда ва номгӯйи интишороти докталаб иборат мебошад.

Вобаста ба мавзӯ ва масоили таҳқиқи диссертатсионӣ 8 мақолаи илмӣ, аз ҷумла 5 мақола дар маҷаллаҳои илмӣ дар феҳристи Комиссияи олии аттестатсионӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон воридбуда интишор гардидааст, ки ҳаҷми умумии онҳо 6 ҷузъи ҷопиро ташкил медиҳанд.

Мундариҷаи асосии таҳқиқот аз рӯйи мавзӯи диссертатсия дар таълифоти зерини муаллиф инъикос ёфтааст:

I. Мақолаҳои илмӣ, дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр шудаанд:

[1].Обидзода, Ҷ.М. Ҳизбҳои сиёсӣ ҳамчун унсури муҳимми низоми сиёсии кишвар [Матн] / Обидзода Ҷ.М. // Ахбори Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон. – 2020, №1. – С. 134-138.

[2].Обидзода, Ҷ.М. Ҳизбҳои сиёсӣ ва идеологияи ҳизбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон [Матн] / Р.Ҳайдаров, Обидзода Ҷ.М. // Ахбори Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон. – 2020, №2. – С. 135-140.

[3].Обидзода, Дж.М. Лидер нации Эмомали Рахмон – основатель многопартийной системы в Республике Таджикистан [Текст] / Обидзода Дж.М. // Известия Института философии, политологии и права имени А.Баҳоваддинова Национальной академии наук Республики Таджикистан. – 2020, №4. – С.158-163.

[4].Обидзода, Ҷ.М. Ҳизбҳои сиёсӣ ва Шурои ҷамъиятии Тоҷикистон – таҷрибаи нодири ҳамкорихи давлату ниҳодҳои ҷомеаи шахрвандӣ [Матн] / Обидзода Ҷ.М. // Ахбори Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон. – 2021, №1. – С. 154-158.

[5].Обидзода, Ҷ.М. Хусусиятҳои асосии ташаққули ҳизбҳои сиёсӣ ва низоми бисёрҳизбӣ дар Тоҷикистон [Матн] / М.Акмалова, Обидзода Ҷ.М.// Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон (баҳши илмҳои иҷтимоӣ–иқтисодӣ ва ҷамъиятӣ) –2024. №7. – С. 266-274.

II. Мақола ва фишурдаи интишорот маҷмуаи маводи конференсияҳои ҷумҳуриявӣ:

[6].Обидзода, Ҷ.М. Сӣ соли рушди низоми бисёрҳизбӣ дар Тоҷикистон соҳибистиклол [Матн]/ Рушди давлатдорӣ милли дар замони соҳибистиклолӣ / Ҷ.О. Мансурӣ // Маводи конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ-амалӣ (ш.Душанбе, 03 сентябри соли 2021). – Душанбе: «Абдурахмон-Р», 2021. – С. 151-158.

[7].Обидзода, Ҷ.М. Таҳкими низоми бисёрҳизбӣ ҳамчун омили рушди сармояи инсонӣ дар ҷомеаи тоҷик [Матн] / Ҷумҳурии Тоҷикистон дар роҳи татбиқи ҳадафҳои рушд / Ҷ.О. Мансурӣ // Маводи конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ-амалӣ. Душанбе, 17 сентябри соли 2021. – Душанбе: «Илм», 2021. – С. 259-270.

[8].Обидзода, Ҷ. М. Созишномаи истиқрори сулҳ ва ризоияти миллий – санади муҳим барои ташаққули низоми бисёрҳизбӣ дар Тоҷикистон [Матн] / Ваҳдати миллий ва нақши он дар таҳкими истиқлолияти давлатии Тоҷикистон

/ Ҷ.О. Мансурӣ // Маводи конференсияи ҷумҳуриявӣ илмӣ-амалӣ (ш.Душанбе, 07 июни соли 2022). – Душанбе: «Шоҳин-С», 2022. – С.213-223.

Чаласа қарор кард:

1. Диссертатсияи Мансурӣ Ҷамшед Обидзода дар мавзуи «Ҳизбҳои сиёсӣ ҳамчун унсuri калидии низомии сиёсӣ ва нақши онҳо дар рушди нумуъи давлат (таҷрибаи Тоҷикистон)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.2 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияи сиёсӣ кори таҳқиқии анҷомёфта ҳисобида шавад.

2. Диссертатсияи Мансурӣ Ҷамшед Обидзода дар мавзуи «Ҳизбҳои сиёсӣ ҳамчун унсuri калидии низомии сиёсӣ ва нақши онҳо дар рушди нумуъи давлат (таҷрибаи Тоҷикистон)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.2 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияи сиёсӣ бо назардошти ислоҳи эродҳои гирифташуда барои ҳимоя дар шурои диссертатсионии 6D.KOA-079-и назди Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон тавсия дода шавад.

Хулоса дар ҷаласаи шӯъбаи сиёсатшиносии Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон қабул гардидааст.

Дар маҷлис 10 нафар иштирок доштанд. Натиҷаҳои овоздиҳӣ: «тарафдор» – 10 нафар, «муқобил» – нест, «бетараф» – нест. Протоколи № 20-и ҷаласаи васеи шӯъбаи сиёсатшиносии Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон аз 14 октябри соли 2025.

Раиси ҷаласа:

Номзади илмҳои сиёсӣ,
мудири шӯъбаи сиёсатшиносии
Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва
ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови АМИТ

Муродов С.А.

Котиби ҷаласа:

Раҳимова Ш.А.

Имзоҳои С.А. Муродов ва Ш.А. Раҳимоваро тасдиқ менамоям.

Нозири калони Шӯъбаи кадрҳои Институти
фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи
ба номи А. Баҳоваддинови АМИТ

Абдурахмонзода Б.А.